

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/170-1
Saksbehandler Arne Mowatt Haugland

Utvalg	Møtedato
Formannskapet 2023 - 2027	30.01.2025
Oppvekst- og utdanningsutvalget 2023 - 2027	28.01.2025
Kommunestyret 2023 - 2027	06.02.2025

Videreutdanning i skolene

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Saken tas til orientering. Etter- og videreutdanning for lærere vil bli vurdert på nytt i forbindelse med budsjett- og økonomiplanprosessen for 2026 og perioden videre.

Sammenheng

Kommunestyret ba i budsjettdokument for 2025 om en oversikt for videreutdanning av lærere og forsvarlighet rundt undervisningstilbudet. Antall lærere i Grimstad kommune som mangler relevant kompetanse i fag som de underviser i for skoleåret 2024-2025 er 75. Budsjettvedtaket for 2025 innebærer at ingen nye søknader vil bli godkjent av Grimstad kommune for skoleåret 2025-2026.

Fakta

Bakgrunn for saken er at kommunestyret ba om å få en oversikt over behov for ytterligere videreutdanning av lærere for å kunne gi grunnskoleelevene i Grimstad et forsvarlig undervisningstilbud. Oversikten skulle foreligge før sommeren 2025.

I henhold til opplæringsloven § 17-1 har kommunen ansvar for å ha riktig og nødvendig kompetanse i skolene. Opplæringsloven stiller krav til ledelse i § 17-2, og i § 17-3 omtales krav for å bli tilsatt i lærerstilling. Opplæringsloven § 17-4 fastsetter krav om relevant kompetanse i undervisningsfag. I § 17-8 framgår det at kommunen skal sørge for at de som er tilsatt i lærerstilling, som rektor eller andre tilsatte i skolen skal få mulighet til å utvikle seg faglig og pedagogisk så de kan være på høyde med utviklingen i skolen og samfunnet.

Opplæringsforskriften kapittel 12 handler om personalet i skolen. Her framgår det detaljerte krav for å bli tilsatt i lærerstilling, og krav om relevant kompetanse for å kunne undervise i fag. [Forskrift om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa \(opplæringsforskrifta\) - Kapittel 12. Personalet i skolen - Lovdata](#)

Sentrale utdrag fra kapittel 12:

§ 12-4. Krav om relevant kompetanse i undervisningsfaga for 1. til 7. trinn

Kommunen skal sørge for at dei som er tilsette i lærarstilling, og som skal undervise i norsk, samisk, norsk teiknspråk, matematikk eller engelsk på 1. til 7. trinn, har minst 30 studiepoeng som er relevante for faget.

§ 12-6. Krav om relevant kompetanse i undervisningsfaga for 8. til 10. trinn

Kommunen skal sørge for at dei som er tilsette i lærarstilling, og som skal undervise i norsk, samisk, norsk teiknspråk, matematikk eller engelsk på 8. til 10. trinn, har minst 60 studiepoeng som er relevante for faget. Kommunen skal også sørge for at dei som er tilsette i lærarstilling, og som skal undervise i andre fag på 8. til 10. trinn, har minst 30 studiepoeng som er relevante for faga. Kravet gjeld ikkje for valfaga, utdanningsval og arbeidslivsfag.

Antall lærere i Grimstad kommune som mangler relevant kompetanse i fag som de underviser i skoleåret 2024-2025

Midlertidige tilsatte er ikke med i tallene

	Norsk	Matematikk	Engelsk	Totalt
Barnetrinn	7	16	32	75
Ungdomstrinn	8	8	4	

Kilde: GSI 2024

Tallet for 2023 var 95 ansatte.

Med innføringen av ny opplæringslov 01.08.2024 ble det inntatt noen unntak fra kompetansekravene for å unngå av skilting av lærere:

Kravene om relevant kompetanse i undervisningsfag gjelder ikke:

- De som kunne tilsettes i lærerstilling før 1. januar 2014
- Allmennlærere
- Midlertidige tilsatte

Status videreutdanning i Grimstad kommune skoleåret 2024-2025

Skoleåret 2024-2025 mottok Grimstad kommune 41 søknader om videreutdanning lærer, en søknad om rektorutdanning og to søknader om utdannings- og rekrutteringsstipend.

Skoleeier godkjente 28 søknader som lærer. 13 søknader ble avvist av skoleeier etter dialog med rektor. I tillegg innvilget skoleeier en søknad til rektorutdanning, og en søknad om utdannings- og rekrutteringsstipend. Utdanningsdirektoratet godkjente 18 søkere til videreutdanning lærer. I tillegg innvilget Utdanningsdirektoratet den ene søknaden til rektorutdanning, og en søknad om utdannings- og rekrutteringsstipend. Utdanningsdirektoratet avslo dermed 10 søknader om videreutdanning som lærer. Søknadene som ble avslått var alle innen spesialpedagogikk. 18 søkere var da klare for videreutdanning som lærer. En søker måtte avbryte sine studier. Dermed er det 17 lærere som gjennomfører videreutdanning i 2024-2025. I tillegg var det fire skoleledere som avsluttet sin rektorutdanning høsten 24, og en skoleleder som begynte sin rektorutdanning høsten 24. En søker deltar på ordningen med utdannings- og rekrutteringsstipend.

Antall deltakere 2024-2025 Grimstad:

Videreutdanning lærer: 18

Rektorutdanning: 1 + 4 som fullfører høsten 24

Utdannings- og rekrutteringsstipend: 1

Antall lærere på ulike ordninger:

Vikarordning: 10

Stipendordning: 8 + 1 (Utdannings- og rekrutteringsstipend)

Fag det tas videreutdanning i:

Norsk: 2

Engelsk: 3

Matematikk: 1

Matte/Naturfag: 1

Begynneropplæring/GLSM: 2

Andrespråkspedagogikk: 1

PFDK: 2

Spes.ped: 5

Pedagogikk/Veilederutdanning: 1

Finansiering

Lærere kan søke om stipend- eller vikarmidler for å delta på alle studietilbud ved universiteter og høyskoler som gir studiepoeng. I vikarordningen får skoleeier vikarmidler og læreren får fri til å studere. I stipendordningen får læreren utbetalt et stipend.

Finansieringsordningen fra UDIR for lærere med vikarordning (30 stp):

Tallene er for skoleåret 2025-2026.

- For matematikk og naturfag er det statlige tilskuddet 75 prosent av grunnsatsen, dette tilsvarer 307 200 kroner for 30 studiepoeng.
- For øvrige fag er det statlige tilskuddet 60 prosent, dette tilsvarer 245 800 kroner for 30 studiepoeng. Skoleeier må dekke 15 prosent av grunnsatsen (61 500) + reise, opphold og litteratur. (Ca. 6000)
- Egeninnsats 25 prosent i form av egen tid. (lærer)

For realfag, matematikk og naturfag, dekkes hele vikartilskuddet av statlige midler.

Stipendordningen er rimeligst for kommunen i og med at det kun er utgifter til reise, opphold, litteratur og fri til lesedager og eksamen.

Nytt system kommer i 2025

Kunnskapsdepartementet har satt i gang et arbeid med å utvikle et nytt system for kompetanse- og karriereutvikling for lærere og andre tilsatte i barnehage og grunnsopplæring som etter planen skal være på plass i 2025. Nasjonale myndigheter, KS, arbeidstakerorganisasjonene og universitet og høyskoler vil være involvert i arbeidet med det nye systemet.

Vurderinger:

Skoleeier skal sikre tilstrekkelig kompetanse i skolene i henhold til kompetansekravene. Det er noe variasjoner mellom skolene. Tall fra Grunnskolens Informasjonssystem (GSI) tilsier at det vil være behov for videreutdanning i årene framover for å oppfylle kompetansekravene. Grimstad kommune har de siste 5 årene redusert antall lærere som ikke oppfyller kravet til kompetanse for å undervise fra 117 til 75 personer gjennom å benytte den nevnte ordning fra Utdanningsdirektoratet. Mange lærere ønsker videreutdanning, og som lærende organisasjon er det bra å kunne imøtekomme dette innenfor de administrative og økonomiske rammene.

Budsjettvedtaket for 2025 innebærer at ingen nye søknader vil bli godkjent av Grimstad kommune for skoleåret 2025/2026. Fristen for å søke videreutdanning er 01. mars. De statlige støtteordningene er gunstige, og det har vist seg at særlig vikarordningen har bidratt til gode studieforhold for den enkelte lærer, og forutsigbarhet for skolene.

Det er kommunens ansvar å rekruttere lærere, men det er også et mål å beholde ansatte med høy faglig kompetanse. Videreutdanning kan være med på å sikre at kommunen fremstår som en attraktiv arbeidsplass og vil være med å sikre at det pedagogiske personell ved skolene får den faglige kompetansen som lovverket krever.

Det er en rekke nasjonale dokumenter som peker på viktigheten av videreutdanning, blant annet «Kompetanse for kvalitet. Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere frem mot 2025» som setter søkelys på kommunens forpliktelse til videreutdanning og NOU 2022:13 «Med videre betydning» som tar til orde for et helhetlig system for kompetanse og karriereutvikling i barnehage og skole.

Konklusjon

På bakgrunn av det som er beskrevet over anbefaler kommunedirektøren at saken tas til orientering. Etter- og videreutdanning for lærere vil bli vurdert på nytt i forbindelse med budsjett- og økonomiplanprosessen for 2026 og perioden videre.